

بررسی ایرادهای هیأت عالی نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام به بودجه ۱۴۰۴

اصلاحات ۶ گانه

توضیحات ضروری درباره بررسی اولویت‌های تأمین ارز لایحه بودجه ۱۴۰۴

بر اساس گزارشی که بانک مرکزی در جلسه هیأت عالی نظارت ارائه کرد، اولویت‌های تأمین ارز برای حوزه تولید در داخل کشور تعیین شده و تأمین ارز در سقف تعیین شده در لایحه دولت برای واردات خودرو امکان‌پذیر است. در جلسه هیأت عالی نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام پس از استماع گزارش بانک مرکزی و نتایج بررسی‌های کمیسیون اقتصادی مجمع، اعضای هیأت عالی نظارت، بند «ر» تبصره یک بودجه ۱۴۰۴ درباره تخصیص ارز در چارچوب لایحه دولت برای واردات خودروی سواری نو و کارکرده را مغایر با سیاست‌های کلی تشخیص ندادند، البته تخصیص ارز فراتر از لایحه بودجه که مورد نظر مجلس بود، از آنجا که دولت قادر به تأمین آن نیست، از نظر غیرقابل اجرا بودن خلاف سیاست‌های کلی قانونگذاری دانسته شد. بنابراین برداشت برخی رسانه‌ها مبنی بر مخالفت این نهاد با واردات خودرو در سال ۱۴۰۴ از اساس صحیح نیست. همچنین بر اساس این گزارش و طبق خبر منتشره از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام در تاریخ ۸ دی ۱۴۰۲، در جلسه فوق‌العاده هیأت عالی نظارت به ریاست علی لاریجانی و با حضور اکثریت اعضا، نمایندگان دولت و مجلس، بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۴ کل کشور از حیث انطباق و عدم مغایرت با سیاست‌های کلی نظام ادامه یافت و پس از استماع نقطه نظرات نمایندگان قوه مقننه و مجریه و ابراز نظر اعضای هیأت عالی نظارت به ۱۴ مورد از مغایرت گزارش شده از ناحیه کمیسیون اقتصادی مجمع رأی نداد و مصوبه مجلس را مغایر سیاست کلی ابلاغی ندانست. تنها ۴ مورد از مصوبات مجلس درباره تخصیص میزان ارز برای واردات خودرو، کاهش حقوق گمرکی قطعات و ۲ تصمیم اقتصادی دیگر مغایر با سیاست‌های کلی ابلاغی تشخیص داده شد.

■ بررسی انطباق مصوبات مجلس با سیاست‌های کلی در جلسه آینده هیأت عالی نظارت ادامه خواهد یافت

بر اساس مقررات نظارت، مصوبات مجلس شورای اسلامی باید با سیاست‌های کلی ابلاغی که به تصویب مقام معظم رهبری رسیده است، انطباق داشته باشد. هیأت عالی نظارت در این جلسات انطباق و عدم مغایرت با این سیاست‌ها را بررسی و درباره آنها اظهار نظر و تصمیم‌گیری می‌کند. شایان ذکر است جلسه فوق‌العاده هیأت عالی نظارت برای بررسی بودجه ۱۴۰۴، سه‌شنبه ۱۱ دی (امروز) برگزار خواهد شد.

گروه اقتصادی: در روزهای اخیر تصویب بخش اول لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ در مجلس شورای اسلامی با واکنش‌های متعددی از جمله ایرادات هیأت عالی نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام مواجه شد. به گفته نایب‌رئیس کمیسیون تلفیق مجلس، این هیأت مصوبات مجلس را از ۲ منظر «عدم انطباق با سیاست‌های کلان کشور» و «مغایرت با برنامه» بررسی کرده است که نتیجه این بررسی‌ها، شناسایی ۱۳ مورد عدم انطباق بوده است که از این میان، ۶ مورد با سیاست‌های کلی کشور در تعارض تشخیص داده شده است.

در راستای این خبر و نحوه انتشار آن در رسانه‌ها باید متذکر شد هیأت عالی نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام در جلسه ۸ دی‌ماه با توجه به شرایط اقتصادی کشور و لزوم مدیریت منابع ارزی، «افزایش میزان ارز تخصیصی برای واردات خودرو، بیش از عدد تعیین شده در لایحه دولت در بودجه ۱۴۰۴» را مغایر سیاست‌های کلی اعلام کرد. پس باید مد نظر داشت این هیأت نه تنها با واردات خودرو مخالفتی نداشته، بلکه آن را در جهت رفع نیاز کشور به خودروهای باکیفیت و ایمن ضروری می‌داند.

سیاست افزایش نرخ ارز ترجیحی زیر ذره‌بین بالاترین مرجع نظارتی

خواهیم کرد که نشان‌دهنده لزوم اصلاح ساختار ارزی در بودجه ۱۴۰۴ است.

- ۱- تأکید بر ثبات نرخ ارز: اجرای سیاست‌های ارزی باید به گونه‌ای باشد که ثبات نرخ ارز را حفظ و از نوسانات شدید جلوگیری کند.
- ۲- جبران کسری منابع دولتی: افزایش نرخ ارز ترجیحی باید به گونه‌ای برنامه‌ریزی شود که به جبران کسری منابع دولتی کمک کند اما بدون ایجاد نوسانات شدید در بازار.
- ۳- تأمین کالاهای اساسی: سیاست‌های ارزی باید به گونه‌ای باشد که تأمین کالاهای اساسی و واسطه‌های با قیمتی مناسب و به دور از نوسانات شدید انجام شود.

این نکات نشان می‌دهد در صورت اصلاح و اجرای دقیق سیاست‌های ارزی می‌توان به یک ساختار ارزی پایدار و منسجم در بودجه ۱۴۰۴ دست یافت.

در توضیح مصوبات این جلسه باید متذکر شد یکی از مهم‌ترین موارد اختلاف میان مجلس و مجمع تشخیص مصلحت نظام، سیاست‌های ارزی دولت و مجلس در بودجه ۱۴۰۴ است. به گفته محسن زنگنه، نایب‌رئیس کمیسیون تلفیق مجلس، ثبات نرخ ارز که در بند ۲ سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه مورد تأکید قرار گرفته، مبنای ایراد هیأت عالی نظارت مجمع به افزایش نرخ ارز ترجیحی بوده است.

دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ نرخ ارز ترجیحی کالاهای اساسی را از ۲۸۵۰۰ به ۳۸۵۰۰ تومان افزایش داده است. این سیاست با هدف جبران کسری منابع دولتی اتخاذ شده اما به عقیده اعضای هیأت عالی نظارت، چنین افزایشی نه تنها موجب ثبات بازار ارز نمی‌شود، بلکه تعادل قیمتی در کالاهای اساسی و واسطه‌های را به طور جدی به مخاطره می‌اندازد.

■ نکات مهم در سیاست ارزی بودجه ۱۴۰۴
 در ادامه، به ۳ نکته مهم درباره سیاست ارزی در بودجه ۱۴۰۴ اشاره

اهمیت فاصله گرفتن از سیاست‌های استقراری و تورمی

باینگر توزیع نقدینگی در اقتصاد و نقش اجزای مختلف آن در تعادل اقتصادی است. افزایش حجم نقدینگی و رشد بالای آن نسبت به سال گذشته می‌تواند تأثیرات مختلفی بر اقتصاد کشور داشته باشد. از یک سو، افزایش نقدینگی می‌تواند به افزایش تورم منجر شود و از سوی دیگر، سیاست‌های استقراری دولت برای تأمین منابع مالی می‌تواند فشارهای بیشتری بر اقتصاد وارد کند.

با توجه به این آمارها، بودجه سال ۱۴۰۴ باید با دقت و توجه به چالش‌ها و فرصت‌های اقتصادی تدوین شود. اصلاح سیاست‌های اقتصادی و کنترل نقدینگی می‌تواند به تثبیت اقتصاد و کاهش تورم کمک کند و زمینه‌های برای رشد پایدار اقتصادی فراهم کند.

نقدینگی	۱۳۹۹/۱۰	۱۳۹۹/۱۱	۱۳۹۹/۱۲	۱۴۰۰/۰۱	۱۴۰۰/۰۲	۱۴۰۰/۰۳
پول	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰
اسکناس و سکه در دست نخوار	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰
سپرده‌های دولتی	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰
سه پول	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰
قرض الحسنه پس از باز	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰
کریه سات	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰
یک ساله	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰
دو ساله	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰
سه ساله	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰
چهار ساله	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰
پنج ساله	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰
متراکم	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰	۱۳۳۲۳۰

رشد پایه پولی در آبان ۱۴۰۴

تغییرات در سیاست‌های پولی. همچنین افزایش ضریب فزاینده نقدینگی نشان‌دهنده افزایش توانایی بانک‌ها در ایجاد اعتبار و گسترش نقدینگی در اقتصاد است. بانک مرکزی نقش مهمی در مدیریت نقدینگی و کنترل رشد پایه پولی دارد. سیاست‌های پولی مناسب و کنترل رشد نقدینگی می‌تواند به تثبیت اقتصاد و کاهش تورم کمک کند. همچنین بانک مرکزی می‌تواند با تنظیم سیاست‌های پولی و اعتباری، تأثیرات منفی رشد نقدینگی را کاهش دهد و به حفظ ثبات اقتصادی کمک کند. افزایش پایه پولی و ضریب فزاینده نقدینگی می‌تواند تأثیرات بلندمدتی بر اقتصاد داشته باشد. از یک سو، این رشد می‌تواند به افزایش تورم منجر شود و از سوی دیگر، سیاست‌های مناسب می‌تواند به مدیریت بهتر اقتصاد و کاهش فشارهای تورمی کمک کند. بنابراین سیاست‌گذاران باید با دقت و توجه به شرایط اقتصادی، سیاست‌های مناسبی را برای مدیریت نقدینگی اتخاذ کنند.

پایه پولی در آبان امسال با رشد ۲۰٫۷ درصدی نسبت به سال قبل به بیش از ۱٫۲۰۴ هزار میلیارد تومان رسیده است. بیش از ۱۸۸ هزار میلیارد تومان از پایه پولی آبان ماه مربوط به اسکناس و سکه در دست افراد است و مابقی به عنوان سپرده‌های بانک‌ها نزد بانک مرکزی ثبت شده است. آمارهای آبان نشان می‌دهد در هشتمین ماه سال، ضریب فزاینده نقدینگی که شاخصی برای تعیین حجم نقدینگی با در نظر گرفتن مسکوک در دست افراد است، به عدد ۷٫۷۹۷ رسیده است. این مقدار نسبت به پایان سال قبل ۶٫۲ درصد رشد داشته است.

■ نقش بانک مرکزی در مدیریت نقدینگی و اثرات بلندمدت رشد پایه پولی
 رشد پایه پولی و افزایش ضریب فزاینده نقدینگی نشان‌دهنده پویایی و تغییرات مهم در اقتصاد کشور است. رشد پایه پولی می‌تواند تأثیرات مختلفی بر اقتصاد داشته باشد، از جمله افزایش تورم و

ماده برخی از متغیرهای عمده پولی و اعتباری در پایان آبان ۱۴۰۲		رشد در پایان		ماده		آبان	
سهم از رشد در پایان	سهم از رشد در پایان	آبان ۱۴۰۲	آبان ۱۴۰۲	آبان ۱۴۰۲	آبان ۱۴۰۲	آبان ۱۴۰۲	آبان ۱۴۰۲
پایه پولی از دست منابع		۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۹۹۹۹/۲	۹۹۹۹/۲	۹۹۹۹/۲	۹۹۹۹/۲
خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی		۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲
خالص مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی		۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲
سپرده‌های بخش دولتی نزد بانک مرکزی		۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲
مطالبات بانک مرکزی از بانکها		۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲
خالص سایر اقلام بانک مرکزی		۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲
ماده اجزای عملیات سیاست پولی (۳)		۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲
پایه پولی از دست متعارف		۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲
اسکناس و سکه در جریان		۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲
سپرده‌های بانکها و موسسات اعتباری نزد بانک مرکزی		۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲
سپه اسکناس و سکه در دست نهادهای به کل سپرده‌ها		۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲
سپه سپرده‌های قرضی به کل سپرده‌ها		۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲
سپه ذخایر ارزی به کل سپرده‌ها		۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲
ضریب فزاینده نقدینگی		۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲	۱۳۰۶۲/۲

ضرورت اجتماعی تغییر سیاست‌های ارزی

به کاهش نوسانات شدید در بازار ارز و کالاهای اساسی منجر و موجب کاهش قیمت‌ها و افزایش ثبات اقتصادی شود. همچنین این اقدام می‌تواند به بهبود شرایط معیشتی خانوارها و کاهش فشارهای تورمی کمک کند. مجلس باید با توجه به ایرادات مجمع تشخیص مصلحت نظام، بازنگری جدی در سیاست‌های ارزی بودجه ۱۴۰۴ انجام دهد. این بازنگری می‌تواند به کاهش فشارهای اقتصادی و اجتماعی کمک کرده و زمینه را برای بهبود شرایط اقتصادی فراهم کند. سیاست‌های ارزی باید به گونه‌ای تنظیم شود که تعادل میان عرضه و تقاضا حفظ شود و از نوسانات شدید جلوگیری شود. بازنگری در سیاست‌های ارزی و تثبیت نرخ ارز می‌تواند به ایجاد ثبات و اطمینان در بازار کمک کرده و شرایط بهتری برای رشد اقتصادی و بهبود معیشت مردم فراهم کند.

با مشخص شدن ایرادات مجمع تشخیص مصلحت نظام، مجلس شورای اسلامی باید گام‌هایی جدی برای تغییر سیاست‌های ارزی در بودجه سال ۱۴۰۴ بردارد. تثبیت نرخ ارز می‌تواند سبب ثباتی به صاحبان کسب‌وکار و خانوارها برای کاهش شوک‌های اخیر ناشی از جهش نرخ ارز نیمايي و بازار قاچاق ارسال کند. این اقدام می‌تواند به کاهش التهاب در بازار کالاهای اساسی و واسطه‌ای منجر شود و زمینه بازگشت آرامش نسبی به اقتصاد کشور را فراهم کند.

تغییر سیاست‌های ارزی در بودجه ۱۴۰۴ ضرورتی اجتماعی برای کاهش فشار بر معیشت مردم و بهبود شرایط اقتصادی به شمار می‌آید. مجلس با اصلاح این سیاست‌ها می‌تواند نقش مؤثری در تثبیت بازار و ایجاد اطمینان در جامعه ایفا کند. اتخاذ سیاست‌های تثبیت نرخ ارز می‌تواند به کاهش تورم و افزایش قدرت خرید مردم کمک کرده و اطمینان بیشتری به کسب‌وکارها بدهد. تثبیت نرخ ارز می‌تواند

تغییر سیاست افزایش نرخ ارز ترجیحی در بودجه ۱۴۰۴

مبادله و ایجاد بازار ارز توافقی را نیز منطبق با سیاست‌های ثبات بازار ارز ندانسته و این موضوع را رد کردند. یکی از سیاست‌های پرانتقاد دولت در بودجه سال ۱۴۰۴، افزایش ۳۰ درصدی نرخ ارز ترجیحی کالاهای اساسی از ۲۸۵۰۰ به ۳۸۵۰۰ تومان است. این افزایش می‌تواند سبب افزایش حدود ۳۰ درصدی قیمت کالاهای اساسی شود که سهم اصلی را در سبد خوراک خانوارها دارند.

به گزارش «وطن امروز»، یکی از بندهایی که از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام در تضاد با برنامه هفتم توسعه تشخیص داده شده، بحث ارز و سیاست‌های ارزی دولت در بودجه سال ۱۴۰۴ است. در بند ۲ برنامه هفتم توسعه، ثبات نرخ ارز مورد تأکید قرار گرفته است. اعضای مجمع معتقدند سیاست‌های ارزی موجود در لایحه دولت و مصوبات مجلس، موجب ثبات نرخ ارز نمی‌شود. اعضای هیأت عالی نظارت افزایش نرخ ارز ترجیحی، افزایش نرخ مرکز